

Uchwała Nr IX/2/11
Rady Powiatu Piaseczyńskiego
z dnia 27 października 2011 roku

w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2011 – 2015"

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 19 pkt 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) i art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Powiatu Piaseczyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się "Powiatowy Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie" w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2011 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Piaseczyńskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej
05-510 Konstancin Jeziorna, ul. Gąsiorowskiego 3

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE PIASECZYŃSKIM
NA LATA 2011 – 2015**

Konstancin-Jeziorna 2011 r.

Spis treści

Wstęp

I. Zagadnienia wstępne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	4
1. Cel Programu	4
2. Zadania i zakres działania Programu	5
3. Założenia Programu	5
4. Podstawa prawna Programu	6
II. Zjawisko przemocy w rodzinie	7
1. Definicja przemocy w rodzinie i jej aspekty	7
2. Rodzaje i formy przemocy	8
3. Stereotypy i fakty na temat przemocy w rodzinie przemocy	10
4. Skutki przemocy i przekonań ofiar	14
5. Dane liczbowe dotyczące działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikające z działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziorna	15
III. Analiza SWOT	23

IV. Harmonogram Działania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie piaseczyńskim w latach 2011-2015	28
V. Kosztorys	33
VI. Realizatorzy	34
VII. Wnioski końcowe	35
VIII. Bibliografia	37

Wykaz załączników

Wstęp

Istnieje błędne przekonanie, że przemoc domowa to sprawa prywatna każdej rodziny i nikt nie powinien się wtrącać do tego, w jaki sposób małżonkowie czy partnerzy rozwiązują swoje problemy. Powszechne jest twierdzenie, że przemoc występuje wyłącznie w rodzinach z marginesu społecznego, a sprawcy działają pod wpływem alkoholu lub są chorzy psychicznie. Niektórzy nawet sądzą, że bite kobiety akceptują przemoc, bo nie starają się uwolnić z toksycznego związku.

Z badań przedstawionych między innymi przez Ludmiłę Tomaszewską wynika, że przemoc w rodzinie występuje we wszystkich klasach społecznych, może dotknąć każdego z nas. Sprawcy przemocy pochodzą z różnych grup, zarówno robotniczych, jak i inteligenckich. U podłoża przemocy leży dążenie do przejęcia nad ofiarą kontroli i utrzymania władzy. "Ofiara akceptuje przemoc, bo biernie się jej poddaje" - nie ma chyba bardziej mylnej opinii. Istnieje wiele czynników zniewalających,

wewnętrznych i zewnętrznych, które powodują, że ofiara nie chce odejść od sprawcy. Czasami jest ona zależna ekonomicznie od partnera, znajduje się pod presją rodziny lub pragnienie zapewnienia dzieciom pełnej rodziny, a może po prostu nie ma dokąd odejść.

I. Zagadnienia wstępne Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

1. Cel Programu

Celem programu jest udzielanie szybkiej i doraźnej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, psychoterapię indywidualną i rodzinną w sytuacjach skrajnie urazowych (katastrofa, nagła śmierć, gwałt, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, klęski żywiołowe itp.) jak również wzmacnianie pozytywnych stron osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej, a także analiza problemów, ustalenie priorytetów działań, jak i profilaktyka. Pomoc osobom znajdującym się w kryzysie jest udzielenie przez specjalistów w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców powiatu piaseczyńskiego.

Z uwagi na fakt występowania przemocy w rodzinie w powiecie piaseczyńskim, głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będzie zmniejszenie rozmiaru tego zjawiska poprzez:

- pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz skuteczności ochrony ich praw,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych oraz korekcyjnych- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- łączenie i koordynowanie działań lokalnych tj. sektora publicznego i organizacji pozarządowych,
- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.

2. Zadania i zakres działania Programu

Do zadań i działań programu w głównej mierze będzie należało udzielenie pomocy zarówno osobom doznającym przemocy jak również sprawcom przemocy w rodzinie poprzez:

- współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem, Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz innymi jednostkami i organizacjami pomocowymi w zakresie zadań związanych pośrednio i bezpośrednio z przeciwdziałaniem i negatywnym skutkom przemocy,
- ochronę rodziny biologicznej jak również zastępczej, a w szczególności ochronę dzieci poprzez udzielenie rodzinie

szczególnego wsparcia oraz w uzasadnionych sytuacjach całodobowego schronienia,

- diagnozę, informację, edukację mieszkańców powiatu,
- udzielanie pomocy wspierająco-terapeutycznej osobom doświadczającym przemocy, świadkom, członkom rodzin oraz realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego wobec sprawców przemocy z terenu powiatu piaseczyńskiego,

3. Założenia Programu

Wysoką efektywność prowadzonych działań w zakresie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy zapewni współdziałanie z instytucjami wspierającymi pracę placówki. Udział wszystkich instytucji na terenie powiatu piaseczyńskiego jest bardzo cenny i konieczny ze względu na potrzebę:

- odbudowy poczucia własnej wartości,
- zmiany postaw zarówno ofiar przemocy jak i sprawców przemocy,
- zmiany przekonań i zachowań mieszkańców powiatu piaseczyńskiego wobec zjawiska przemocy,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- pracę w przezwyciężaniu skutków przemocy,
- zmniejszanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.

4. Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010r., Nr 125, poz. 842),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz.1362, ze zm. do Dz.U. z 2011r.Nr 106, poz.622),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536, ze zm. do Dz.U. z 2011r. Nr 112, poz. 654),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964r. Nr 9, poz. 59, ze zm. do Dz.U. z 2011r. Nr 75, poz.398),
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964r. Nr16, poz.93, ze zm. do Dz.U. z 2007r. Nr 82 poz.557)
- Ustawa z dnia 17 listopada1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964r. Nr 43, poz. 296 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88, poz. 553)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1997 r., Nr 89, poz. 555 ze zm.),

II.Zjawisko przemocy w rodzinie

1. Definicja przemocy w rodzinie i jej aspekty

W Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie została zawarta definicja mówiąca iż „przemoc w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Przedstawiona definicja nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, gdyż nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna, która również występuje w rodzinie.

Przemoc określona jest jako:

- proces tworzący cykl, gdyż nie pojawia się znikąd,
- zjawisko powtarzające się, gdyż rzadko jest jednorazowym epizodem,
- dominacja i uległość, gdyż osoba stosująca przemoc (potocznie zwana sprawcą) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doświadczającą przemocy (potocznie zwaną ofiarą),
- zjawisko niezależne od udziału człowieka co oznacza, że jest on niezdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą („nie mogę, to jest silniejsze ode mnie”, używane przez sprawców jest maską dla „nie chcę”),
- odpowiedzialność zawsze po stronie sprawcy niezależnie od tego co zrobiła ofiara,
- groźba w istocie stanowiąca akt przemocy.

2. Rodzaje i formy przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różnego rodzaju formy, które wyróżniamy jako:

Przemoc fizyczna

- policzkowanie,
- szarpanie ,
- obezwładnianie,
- uderzanie pięścią, otwartą ręką,
- bicie przedmiotami, kopanie,
- przypalanie papierosami,
- wykręcanie rąk,
- pozbawienie jedzenia, snu,
- nie udzielanie koniecznej pomocy medycznej.

Przemoc psychiczna

- wyśmiewanie, krytykowanie poglądów, religii, pochodzenia,
- narzucanie własnych poglądów,
- stała krytyka,
- bagatelizowanie osiągnięć, wyolbrzymianie porażek,
- wmawianie choroby psychicznej,
- izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami),
- degradacja słowna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie),
- czytanie cudzej korespondencji, e-maili, smsów, billingów,
- wywoływanie poczucia winy,
- grożenie odebraniem dziecka, rozwodem.

Przemoc seksualna

- wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot, form współżycia seksualnego i praktyk seksualnych (np. seksu oralnego, analnego itd.),
- wymuszanie seksu z osobami trzecimi,
- demonstrowanie zazdrości,
- zmuszanie do oglądania materiałów pornograficznych,
- zmuszanie do przyglądania się współżyciu seksualnemu osób trzecich,
- zmuszanie do seksu w obecności dzieci,
- współżycie seksualne z osobami spokrewnionymi,
- jakiejkolwiek czynności seksualne osoby dorosłej z osobami poniżej 15 roku życia,
- kontrolowanie antykoncepcji,
- zmuszanie do prostytucji lub jakichkolwiek form czynności seksualnych w celu uzyskania korzyści majątkowych dla siebie lub kogoś innego.

Przemoc ekonomiczna

- odbieranie czyichś pieniędzy,
- ograniczanie dostępu do wspólnego konta,
- niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny,
- zaciąganie kredytów obciążających wspólny budżet bez porozumienia z partnerem,
- odmawianie płacenia alimentów,
- niepłacenie wspólnych opłat i rat,
- nierespektowanie zasad sądowego podziału majątku,

- przekupywanie dzieci, innych członków rodziny,
- zakazywanie, uniemożliwianie, zniechęcanie do podjęcia pracy zawodowej,
- zmuszanie do podpisywania zobowiązań finansowych, kredytów, weksli itp.

Istnieje także wiele innych, nie wymienionych tu form przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej oraz ekonomicznej.

3. Stereotypy i fakty na temat przemocy w rodzinie

Stereotypy i przekonania na temat przemocy są przejmowane od swoich bliskich, z najbliższego otoczenia, z przekazów medialnych. Uwolnienie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi dla całego środowiska.

- *Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać.* → **stereotyp**

Przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc ani nie znosi odpowiedzialności za popełnianie czynów karalnych.

- *Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.* → **stereotyp**

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

- *Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar.* → **stereotyp**

Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to tylko jedna z form przemocy.

- *Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył.* → **stereotyp**

Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych.

- *Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.* → **stereotyp**

Przemoc domowa nie jest sprawą rodzinną, jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana do ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców przestępstw.

- *Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc.* → **stereotyp**

Ofiary przemocy domowej zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne i często w konsekwencji nasilają przemoc.

- *To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy.* → **stereotyp**

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy - przemoc się powtórzy.

- *Gdyby naprawdę ofiara cierpiała odeszłaby od sprawcy.* → **stereotyp**

Ofiary naprawdę cierpią, nikt nie lubi być bitym i poniżanym. To, że ofiary nie odchodzą od sprawców wynika zwykle z ich zależności od nich, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawców, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.

- *Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.* → **stereotyp**

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Alkohol jedynie ułatwia stosowanie przemocy, a stanem nietrzeźwości sprawcy próbują usprawiedliwiać swoje zachowania, by uniknąć odpowiedzialności.

- *Gwałt w małżeństwie nie istnieje.* → **stereotyp**

Art. 197. § 1. kk stanowi „Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności ... „ Nigdzie nie jest napisane, że nie dotyczy to osób bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu nie odbiera tego prawa.

- *Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie.* → **stereotyp**

Nie ma bezpośredniego związku między przemocą, a chorobą psychiczną. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

- *Nie da się wychować dziecka na porządnego człowieka bez porządnego lania. →stereotyp*

Bicie jest niedopuszczalnym środkiem wychowawczym. Nic nie usprawiedliwia podniesienia ręki na dziecko. Nie wolno stosować przemocy wobec dzieci, ponieważ:

- nie wolno bić nikogo,
- agresja rodzi agresję,
- bicie nie dociera do sumienia, tylko do skóry – jest przez to mało skuteczne,
- bicie upokarza,
- bicie na zimno jest niehumanitarne, a w gniewie niebezpieczne.

- *Dziecko ma obowiązek słuchać rodziców. Jeśli dziecko jest nieposłuszne i niegrzeczne, jeśli nie szanuje rodziców, rodzice mają prawo „doprowadzić je do pionu” za pomocą kar fizycznych. → stereotyp*

W Polsce wciąż pokutuje utrwalony przez tradycję i usankcjonowany przez normy obyczajowe i prawne model egzekwowania praw rodzicielskich na drodze kar cielesnych. Niemal każdy z nas w dzieciństwie doświadczył jakiejś formy fizycznego karcenia. Bicie dzieci wpisane jest w „tradycyjny model wychowania”, w którym „dobro dziecka” realizowane jest na drodze nakazów, zakazów i kar, w tym kar cielesnych, a relacje między dziećmi i rodzicami oparte są na wartości posłuszeństwa.

- *Sposób, w jaki rodzice wychowują dziecko jest ich sprawą prywatną. Nikt nie powinien wtrącać się w sprawy domowe innych. → stereotyp*

Przemoc wobec dzieci w rodzinie jest przestępstwem i poważnym problemem społecznym. Niemal codziennie media donoszą o kolejnych porzuconych noworodkach, dzieciach maltretowanych

przez swoich rodziców lub ich partnerów, o maluchach, które umierają w szpitalach na skutek pobicia lub zaniedbania. Przemoc wobec dzieci nie może być traktowana w kategoriach sprawy prywatnej!

- *Powinno się zawsze próbować zatrzymać dziecko w rodzinie, niezależnie od tego, jak postępują jego rodzice. Rodzice, jacy by nie byli, zawsze są lepsi do domu dziecka czy innej placówki wychowawczo- opiekuńczej. → stereotyp*

Prawidłowy rozwój dziecka możliwy jest tylko wtedy, gdy więź między dzieckiem, a jego rodzicami opiera się na miłości, poczuciu przynależności i bezpieczeństwa, na wsparciu i opiece. Rodzina, w której te podstawowe więzi i kryteria są zaburzone, kształtuje człowieka pozbawionego elementarnych umiejętności emocjonalnego i społecznego funkcjonowania. Taka rodzina nie jest miejscem, w którym dziecko może normalnie się rozwijać i wychowywać.

- *Dziecko nie jest ofiarą przemocy, jeśli jest tylko jej świadkiem. → stereotyp*

Dzieci doświadczają przemocy w dwojaki sposób – będąc celem ataków sprawcy lub będąc świadkami ataków na osobę im bliską. Nawet jeśli dzieci nie widzą bezpośrednio ataków, mogą słyszeć odgłosy świadczące o tym, że dzieje się coś złego, mogą słyszeć krzyki lub płacz matki. Przypadki, w których dzieci stają się ofiarami bezpośredniej przemocy – bicie, znęcanie się, poniżanie – wydają się być w oczywisty sposób rozpoznawane przez powołane do opieki nad dziećmi instytucje. Zaś przypadki, w których są tylko świadkami aktów przemocy wciąż rzadko kwalifikowane są jako rodzaj przemocy wobec dzieci. Świadomość, że dzieci obserwujące przemoc są jej „niemymi ofiarami” jest wciąż bardzo niska.

- *Do bicia dzieci dochodzi wyłącznie w rodzinach patologicznych.* → **stereotyp**

Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym w rodzinach o bardzo różnym statusie społecznym i ekonomicznym. Pojawia się w rodzinach ubogich, średniozamożnych oraz bardzo bogatych; w rodzinach ludzi wykształconych i niewykształconych; na wsiach i w mieście. W tzw. „dobrych rodzinach” skala stosowania surowych kar fizycznych wobec dzieci wcale nie odbiega od wskazań dotyczących ogółu rodziców.

4. Skutki przemocy i przekonań ofiar

Przemoc zawsze jest następstwem zmian w psychice człowieka. Z powodu przemocy cierpią nie tylko ci którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Osoby poddane tego typu doświadczeniom stają się:

- mniej odpowiedzialne za wszystko, co w życiu robią,
- mają trudności w kontaktach z innymi ludźmi (są mniej komunikatywne, bardziej drażliwe, nieufne),
- częściej żyją w rozbitych rodzinach i nie utrzymują kontaktów z najbliższymi krewnymi,
- częściej ponoszą porażki zawodowe i trudniej im osiągnąć ważne życiowe cele,
- trudniej im założyć własną rodzinę, a jeżeli im się uda są to często rodziny nietrwałe.

To tylko niektóre skutki przemocy, ale i to wystarczy, żeby uświadomić sobie jak bardzo przemoc niszczy życie ludzi.

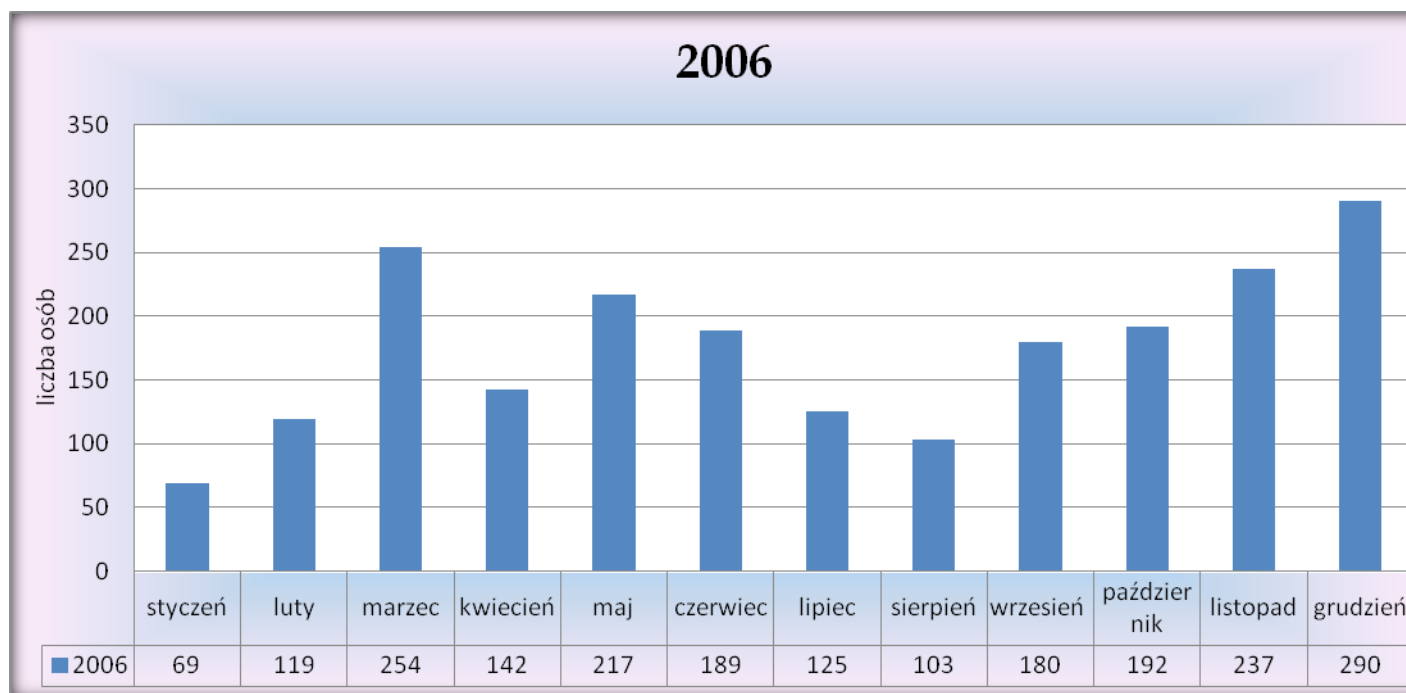
5. Dane liczbowe dotyczące działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikające z działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziorna

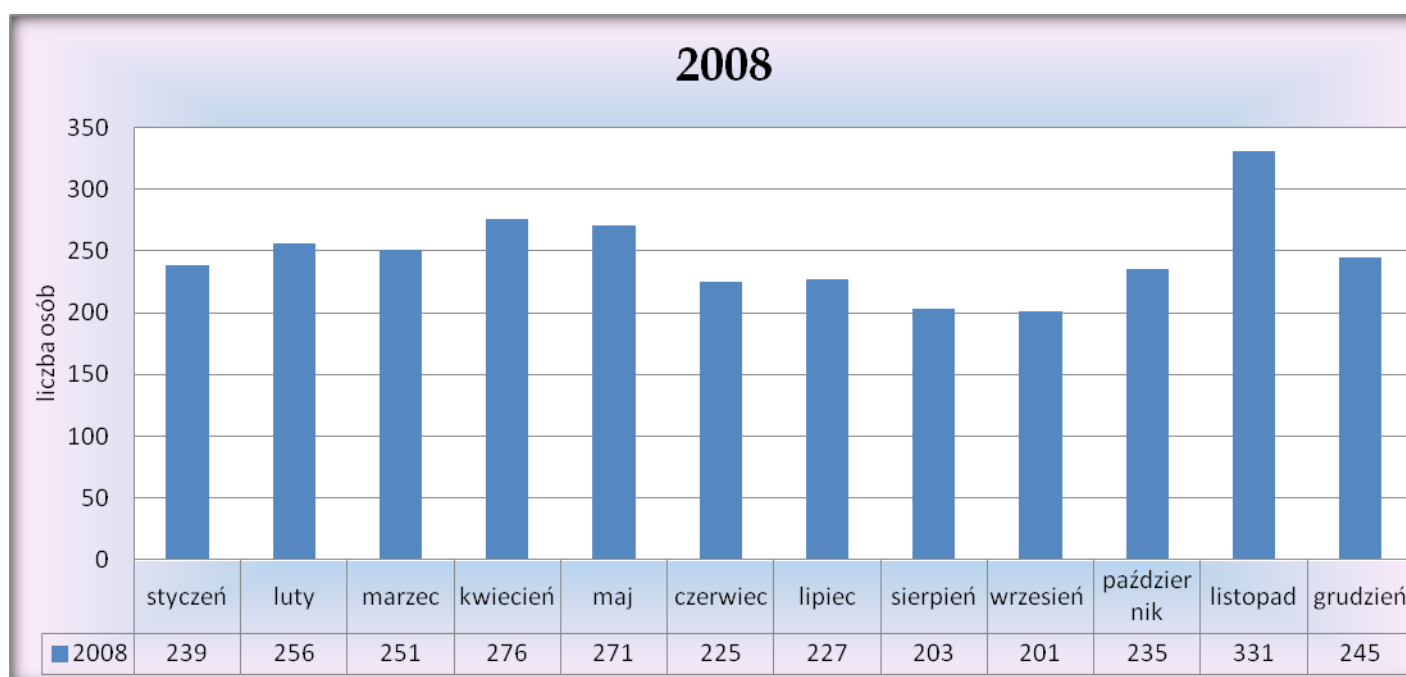
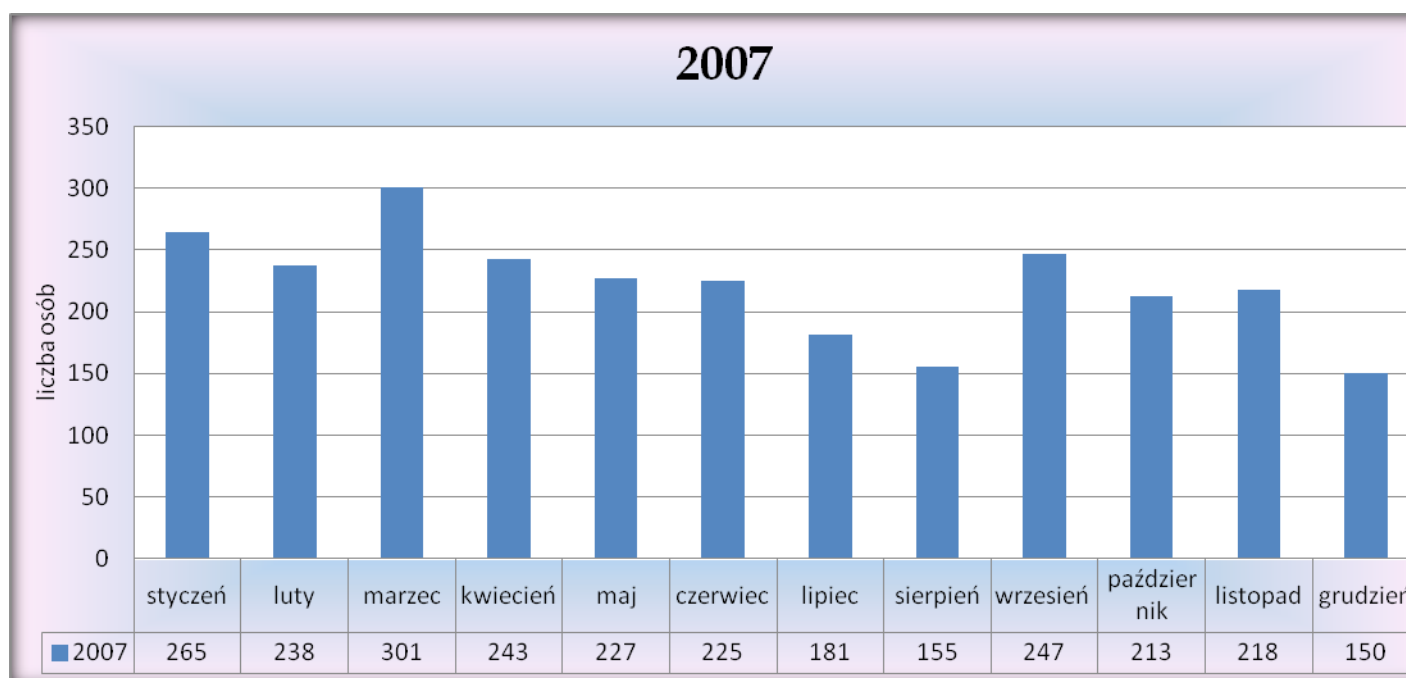
Kluczową rolę w udzielaniu wszechstronnej pomocy odgrywa Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej z siedzibą w Konstancinie-Jeziornie. Zakres tych działań jest szeroki. Osobom zgłaszającym się świadczona jest pomoc psychologiczna, psychiatryczna, prawna, informacyjna, doradcza itp.

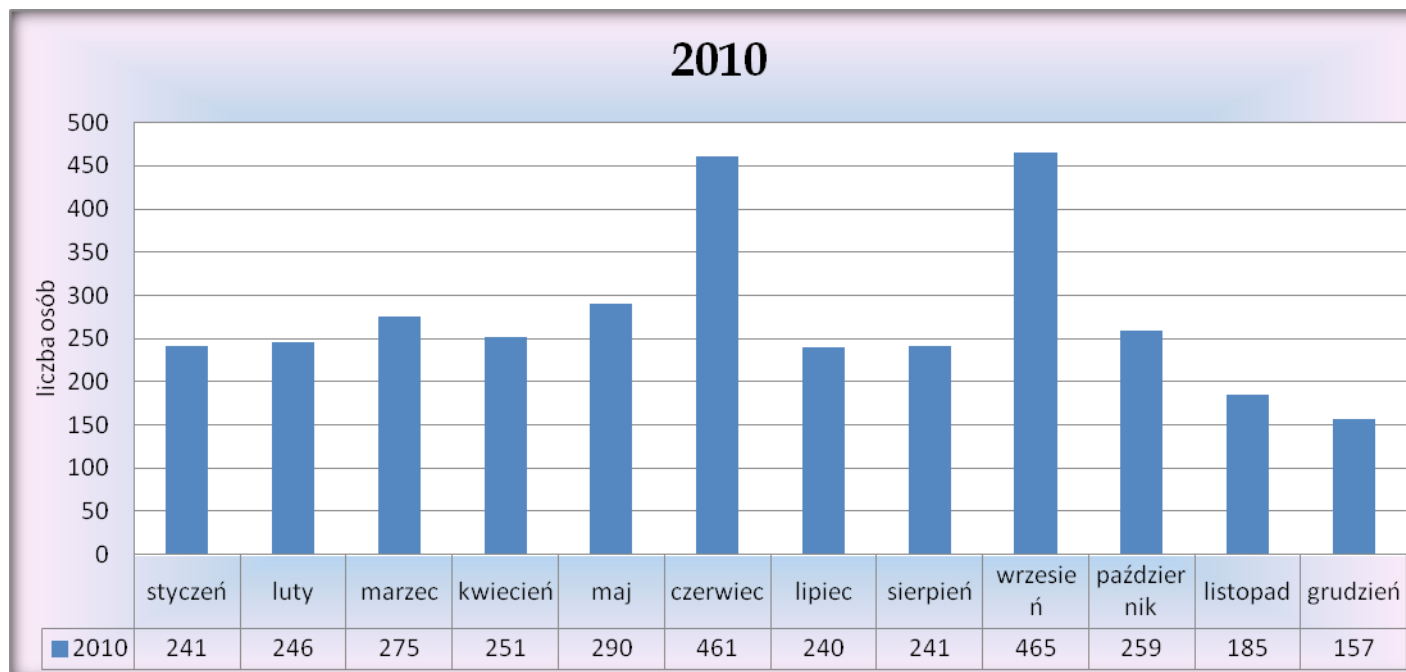
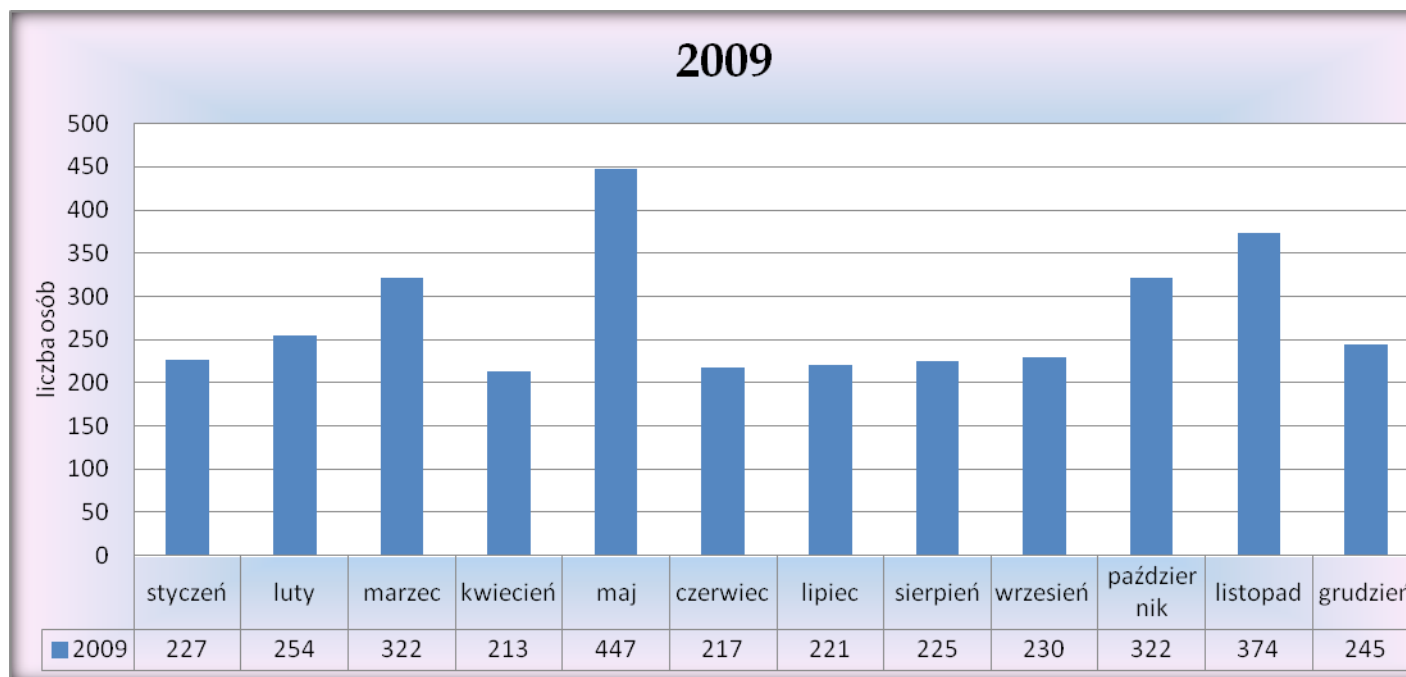
Problemy, z którymi najczęściej zgłaszają się klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej to:

- konflikt małżeński i w konkubinacie,
- konflikt rodzinny i z dorosłymi dziećmi,
- przemoc ze strony bliskich i obcych,
- zaburzenia psychopatologiczne,
- uzależnienia (od alkoholu, narkotyków, leków, hazardu, internetu itp.),
- trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym,
- prośby o pomoc prawną,
- problemy wychowawcze,
- trudności szkolne,
- problemy adolescencyjne (dorastania),
- kryzys wartości,
- wydarzenie traumatyczne i wiele innych.

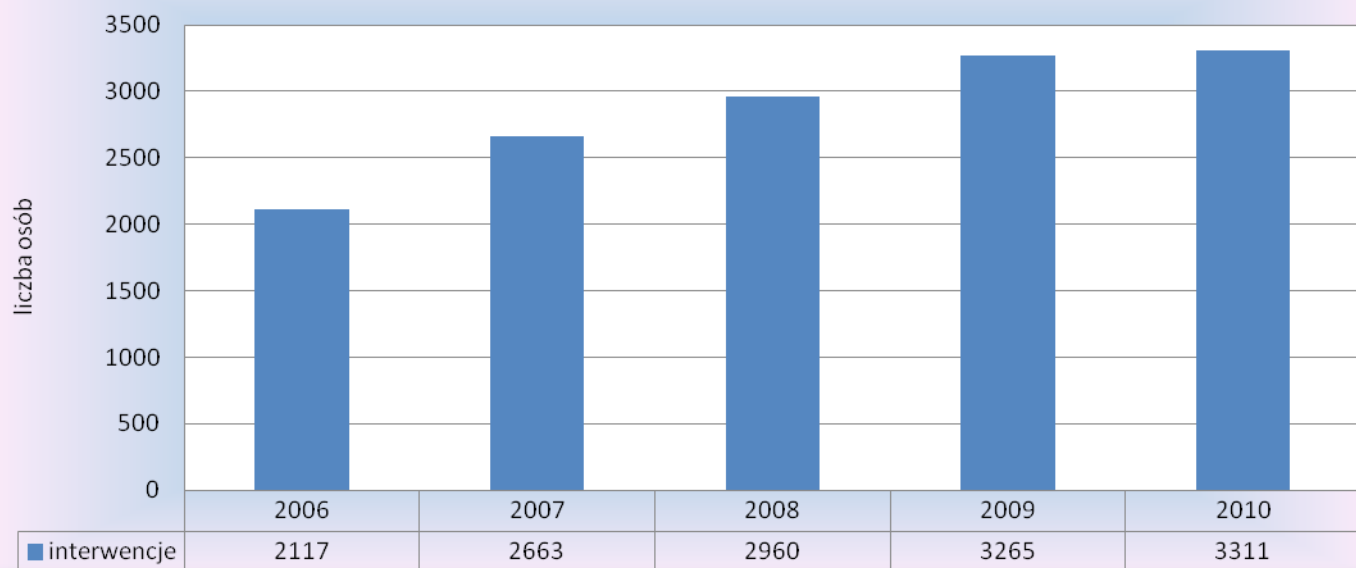
Poniższe wykresy przedstawiają szczegółowe dane dotyczące liczby interwencji w latach 2006 – 2010 (i w poszczególnych miesiącach), liczby osób korzystających z pomocy POIK oraz przebywających w hostelu.

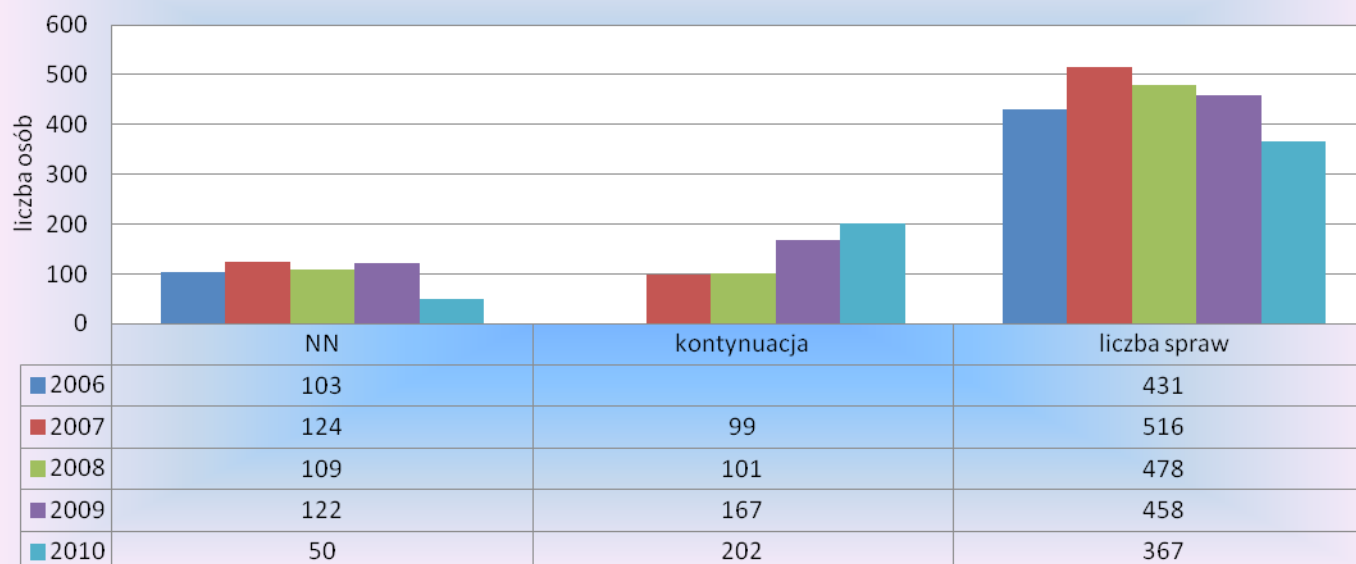

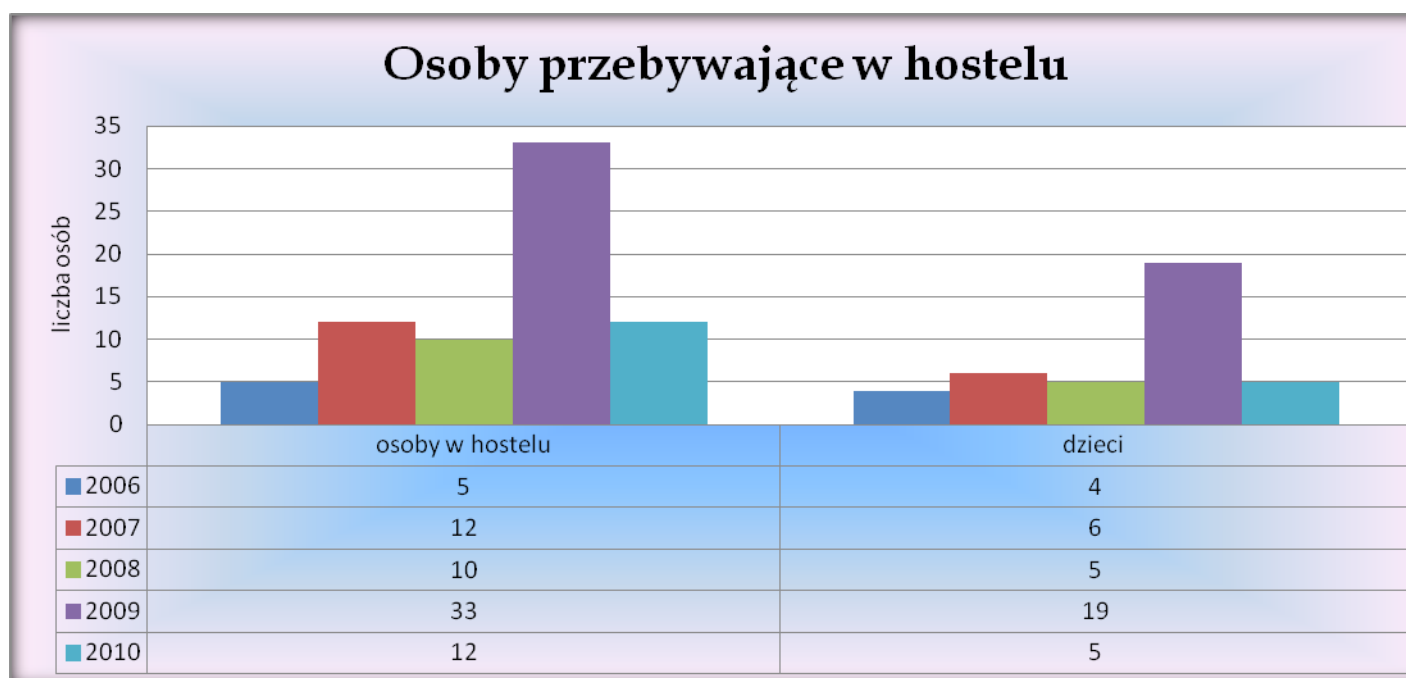

Interwencje w latach 2006 - 2010

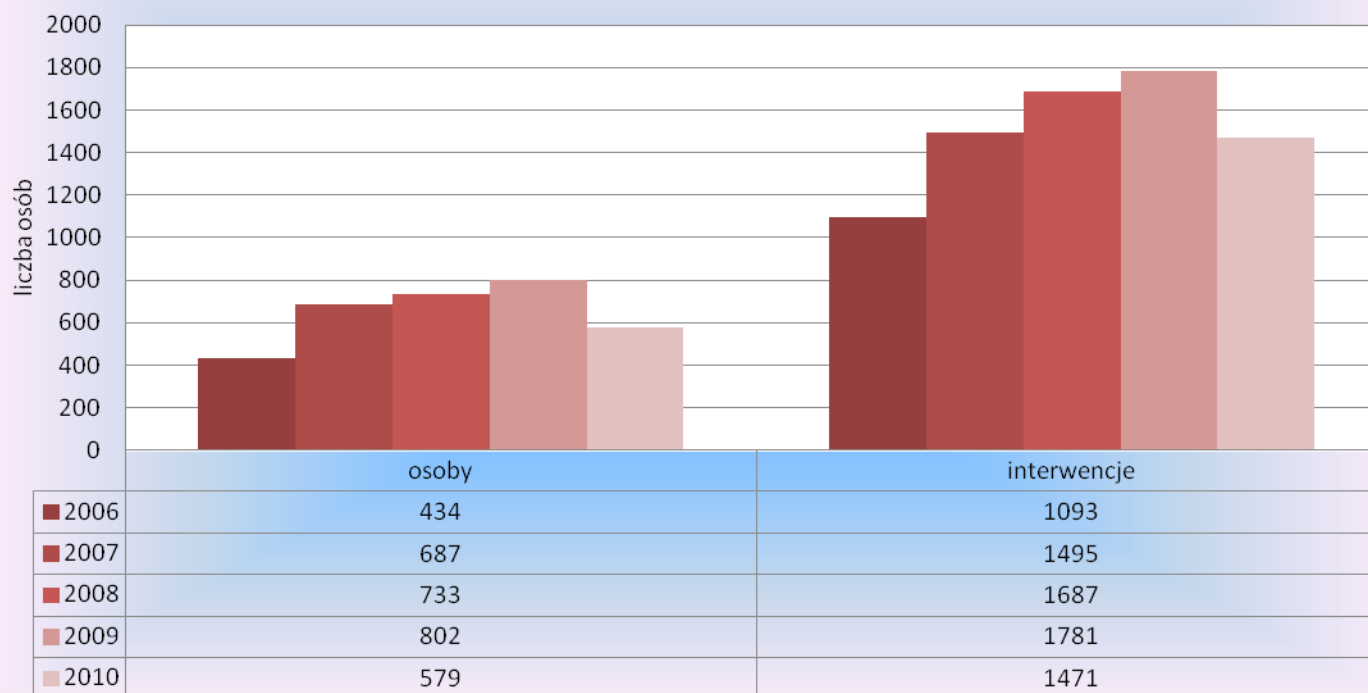
Interwencje NN w latach 2006 - 2010

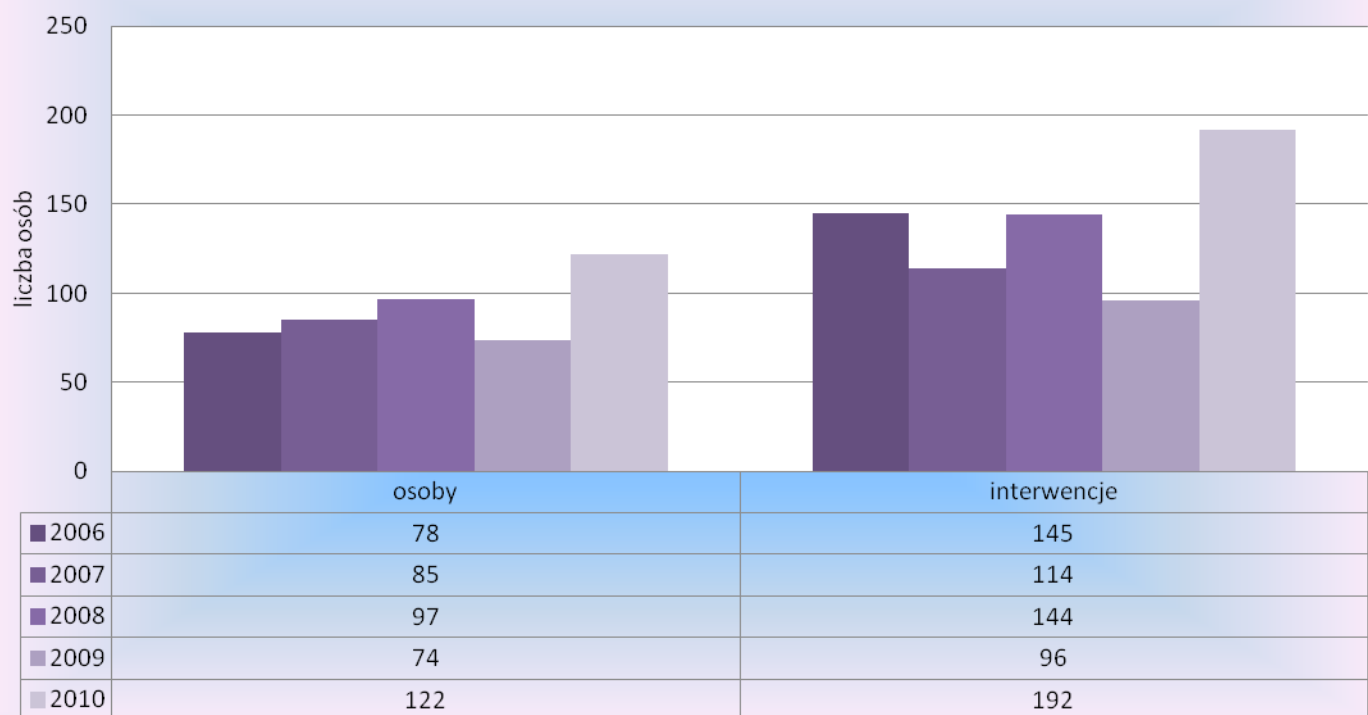

Pozostałe zestawienia pokazują jak kształtowała się pomoc psychologiczna, prawna, medyczna (psychiatryczna) oraz informacyjna, doradcza, dotycząca uzależnień itd.

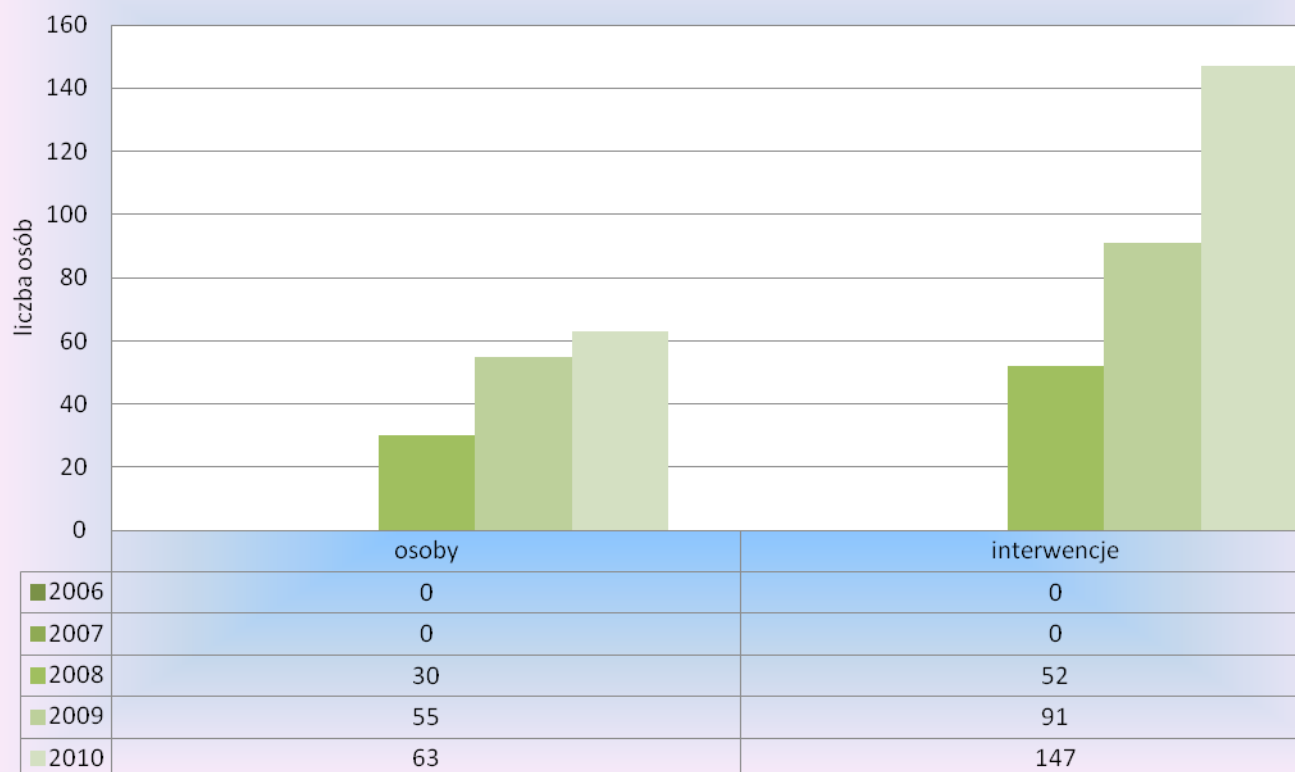
Pomoc psychologiczna

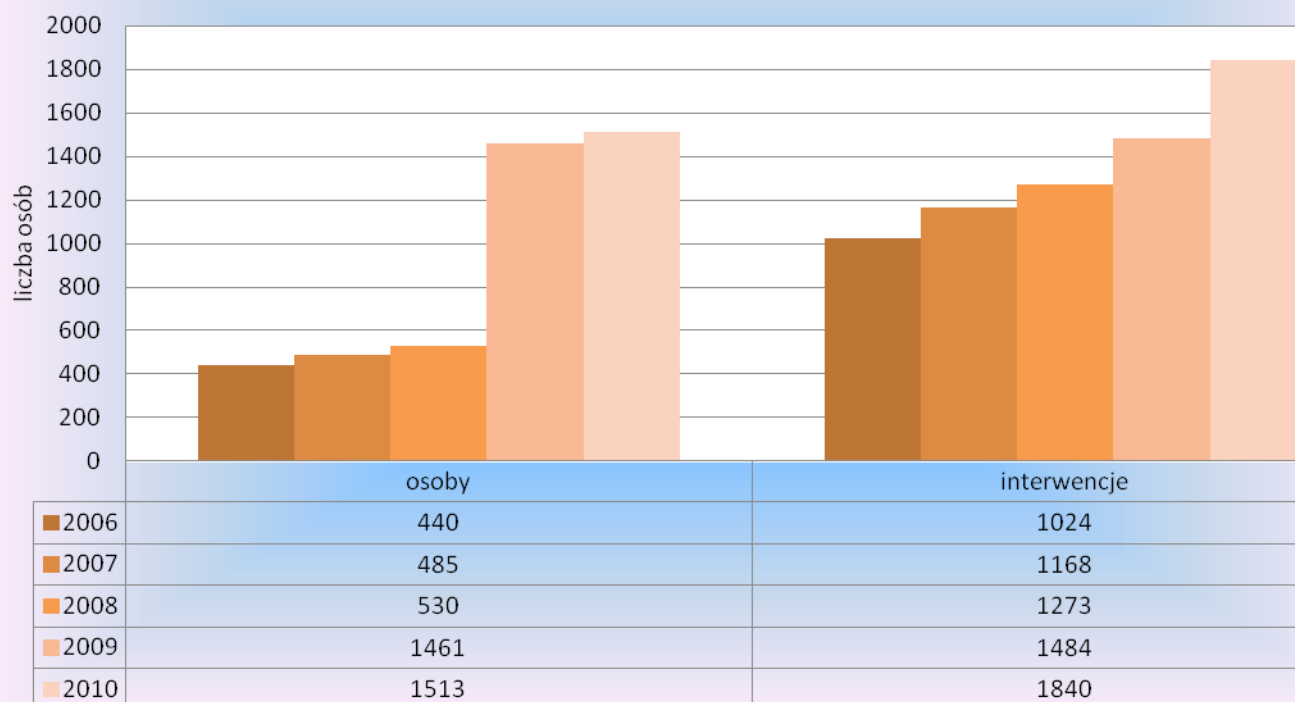
Pomoc prawna

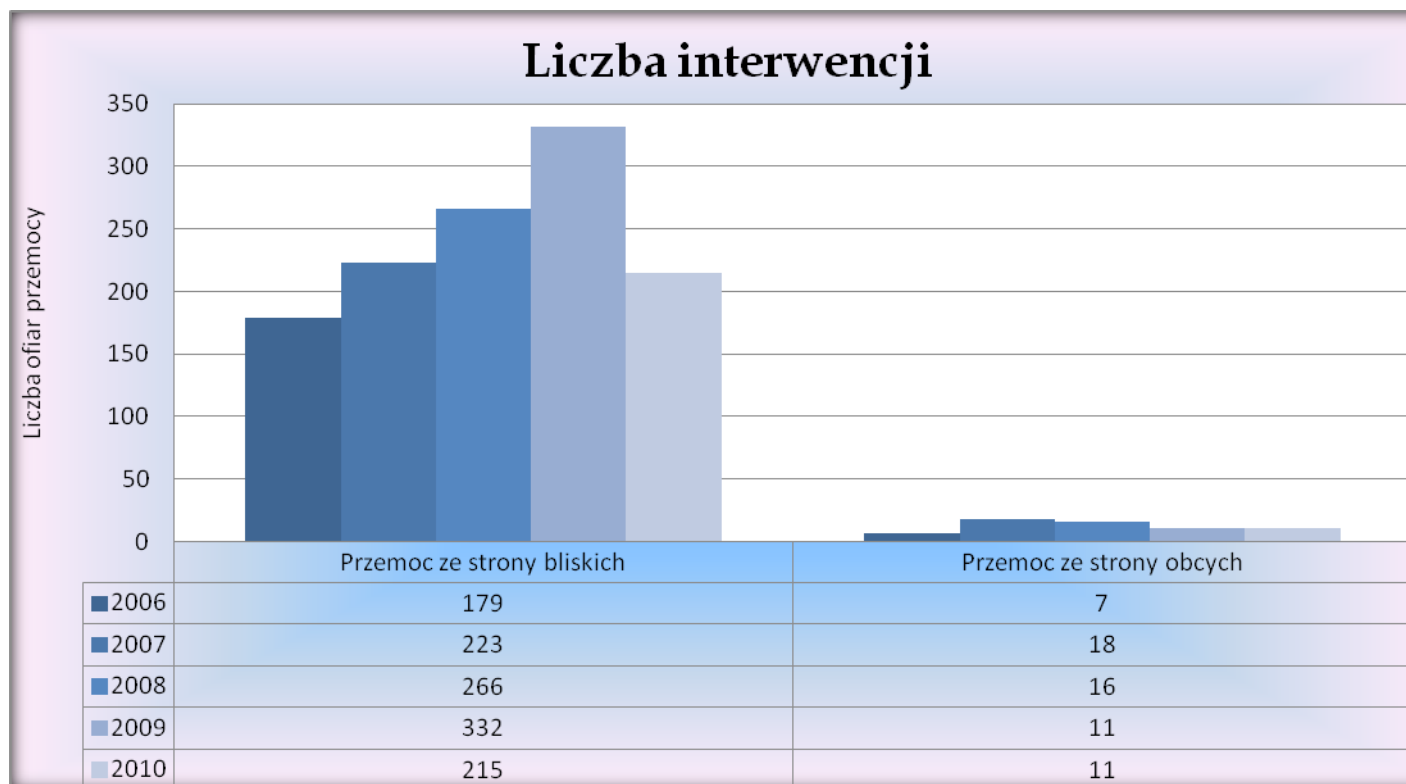

Pomoc medyczna (psychiatryczna)

Pomoc pozostała (informacja, pierwszy kontakt, uzależnienia)

III. Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem słów: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse w otoczeniu), **T**hreats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń na danym obszarze.

Powstają w ten sposób cztery kategorie czynników:

- **zewnętrzne pozytywne** – szanse czyli zjawiska i tendencje istniejące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystywane stają się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia, są to uwarunkowania wpływające lub mogące wpływać pozytywnie na realizację celów, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju,
- **zewnętrzne negatywne** – zagrożenia, czyli te wszystkie czynniki, które stanowią bariery, utrudnienia, powodują dodatkowe koszty działań, istnienie zagrożeń nie pozwala na pełne wykorzystywanie mocnych stron i szans rozwoju,
- **wewnętrzne pozytywne** – mocne strony czyli walory i atuty mające wpływ na sytuację społeczną, tworzące podstawy do rozwoju i wprowadzania rozwiązań z obszaru polityki społecznej, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- **wewnętrzne negatywne** – słabe strony – to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji, utrudniają rozwój i realizację zamierzeń.

Analizę SWOT przeprowadzono w oparciu o dane dotyczące systemu pomocy dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie oraz stosowanych procedur na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Mocne strony	Słabe strony
➤ specjalistyczna kadra, ➤ współpraca z instytucjami i organizacjami, ➤ funkcjonowanie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej (od 1 stycznia 2006 roku), ➤ znajomość środowiska i jego zasobów, ➤ znajomość zagrożeń wynikających z dysfunkcji rodzin, ➤ realizacja założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie piaseczyńskim na lata 2005 – 2015.” ➤ współpraca służb, ➤ umiejętność wykorzystywania istniejącego potencjału kadrowego w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy,	➤ niepełna diagnoza potrzeb problemu przemocy w rodzinie, ➤ brak wypracowanych procedur postępowania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz procedur współpracy, ➤ brak umów z Ośrodkami Interwencji Kryzysowej istniejącymi na terenie Warszawy i w powiatach sąsiadujących, dot. możliwości zamieszkiwania w hostelu (istniejąca rejonizacja ułatwia sprawcom odnalezienie ofiar i dalsze ich nękanie), ➤ brak monitorowania zjawiska przemocy, ➤ brak skutecznego przepływu informacji i właściwej koordynacji działań różnych instytucji i organizacji na rzecz rodzin, w których istnieje przemoc, ➤ sporadyczna współpraca ze szkołami w obszarze przemocy i agresji,

➤ zaangażowanie i elastyczność działań kadr jednostek istniejących na terenie powiatu, ➤ istniejące zaplecze instytucjonalne, ➤ duży potencjał ludnościowy (ponad 100 tys. Mieszkańców) i korzystna struktura wieku (ponad 60% w wieku produkcyjnym), ➤ duża grupa ludności dobrze sytuowanej i z pewnością dobrze wykształconej (napływ mieszkańców Warszawy), ➤ relatywnie niska stopa bezrobocia (ok. 10%), ➤ posiadanie kilkuletnich programów operacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa i postępowania w sytuacjach zagrożeń, ➤ restrukturyzacja służby zdrowia, ➤ realizacja programów naprawczych w domach opieki społecznej, ➤ oddanie do użytku nowoczesnej komendy powiatowej policji oraz gmachu sądu, ➤ sukcesywna modernizacja wałów	➤ brak wystarczających środków finansowych na zatrudnienie specjalistów pracujących z osobami uwięzłymi w przemoc, ➤ brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy, ➤ brak akcji informacyjno-edukacyjnych dot. zjawiska przemocy, ➤ brak specjalistycznych szkoleń dla pracowników, ➤ brak specjalistów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy, ➤ przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy, ➤ brak mieszkań chronionych i socjalnych, ➤ niewystarczająca edukacja społeczna, ➤ nasilenie zjawiska przemocy i agresji zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, ➤ brak systemowych, długotrwałych rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny, ➤ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów, ➤ brak skutecznej polityki zatrudniania osób niepełnosprawnych, ➤ istniejące bariery utrudniają
---	--

przeciwpowodziowych, ➤ dobra sytuacja finansowa powiatu Piaseczno (wg wskaźnika dochodów budżetowych na głowę mieszkańca), ➤ aktywnie działający wolontariat w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej, ➤ pomoc stażystów w pracy POIK, ➤ całodobowa dostępność POIK oraz możliwość schronienia w hostelu.	funkcjonowanie społeczne i zawodowe osób niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
➤ dobrze przygotowana stale doskonaląca swoje umiejętności zawodowe już istniejąca kadra, działająca na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz pomagająca osobom przeżywającym sytuacje kryzysowe, ➤ wprowadzenie w życie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku z późn. zm. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i	➤ coraz większe obszary zalewane przez wodę, co potęguje przeżycia traumatyczne i mnoży sytuacje kryzysowe, ➤ upowszechnianie się konsumpcyjnego stylu życia i postaw roszczeniowych, ➤ pogłębiający się kryzys finansów publicznych państwa, pociągający za sobą zmniejszenie wydatków na infrastrukturę społeczną, ➤ dziedziczenie bezrobotnego stylu życia i brak motywacji

rozporządzenia wykonawczego, ➤ zmiany ogólnopolskie w polityce prorodzinnej, ➤ realizowanie założeń Strategii Zrównoważonego Rozwoju powiatu piaseczyńskiego, ➤ realizowanie założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie piaseczyńskim na lata 2005 – 2015, ➤ włącznie się władz samorządowych w ogólnopolskie kampanie przeciw przemocy w rodzinie, ➤ wzrost świadomości zarówno kadr różnych instytucji jak i społeczności lokalnej w kwestii działań nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy, ➤ możliwość pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej, ➤ wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, moda na zdrowy styl życia (m. in. rozwój aktywnej rekreacji), ➤ możliwość korzystania z	u długotrwale bezrobotnych do podejmowania zatrudnienia, ➤ zwiększanie skali przyczyn powodujących agresję m. in. ubożenie, eksmisje, wydarzenia traumatyczne itd., ➤ niesatysfakcjonujący stan badań i monitoringu zjawiska przemocy i uzależnień, ➤ brak systemowych rozwiązań, ➤ brak zainteresowania społecznego problematyką przemocy i uzależnień, ➤ upadek autorytetów i wartości moralnych, ➤ niewystarczająca współpraca państwa, samorządów i środowisk lokalnych w przewyciężaniu problemu kryzysu rodziny, ➤ niewydolne systemy lokalnego wsparcia rodziny, ➤ ograniczanie środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, ➤ negatywne wzorce zachowań społecznych, ➤ istniejące w społeczeństwie błędne przekonania i stereotypy zachowań społecznych, ➤ problemy uzależnieniowe członków rodzin (coraz powszechniejsze
---	---

różnych programów unijnych, także wspierających wzrost zatrudnienia, ➤ inwestowanie w rozwój zasobów ludzkich, ➤ współdziałanie odpowiednich samorządowych podmiotów polityki społecznej oraz organizacji pozarządowych i instytucji, ➤ istniejące liczne grupy samopomocowe działające w obszarze uzależnień, ➤ rozwój infrastruktury środowiskowej odpowiadającej potrzebom rodzin, ➤ lepszy dostęp do wiedzy (np. powszechne korzystanie z internetu), ➤ coraz większy poziom świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych, ➤ zwiększenie tolerancji dla „innych”, ➤ coraz bardziej sprecyzowane regulacje prawne.	uzależnienie od internetu i ciągle mała dostępność do leczenia), ➤ wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnianych czynów, nadużywanie zawieszania kar, ➤ poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, ➤ brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję eksmisji sprawców przemocy w rodzinie, ➤ brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, ➤ osamotnienie osób zagrożonych przemocą i brak umiejętności w pozyskiwaniu wsparcia, ➤ ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy, ➤ skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej, ➤ brak jednolitej metodologii zbierania danych na temat przemocy w rodzinie, co skutkuje niepełną diagnozą.
--	---

--	--

IV. Harmonogram Działania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie piaseczyńskim w latach 2011-2015

Harmonogram działań w ramach powiatowego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie piaseczyńskim przedstawia się następująco:

1. Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie piaseczyńskim.
2. Edukacja i szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Pomoc i działania interwencyjne wobec sprawców przemocy.
5. Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

L	ZADANIA	DZIAŁANIA	PODMIOT
----------	----------------	------------------	----------------

· p ·			
1 ·	Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie piaseczyńskim.	➤ Przeprowadzanie diagnozy na temat postawy wśród mieszkańców powiatu piaseczyńskiego na reprezentatywnej grupie 1000 osób poprzez ankietę, ➤ Przeprowadzenie diagnozy w szkołach ponadpodstawowych na reprezentatywnej grupie 1000 uczniów poprzez ankietę, ➤ Opracowanie wyników przeprowadzonej diagnozy, ➤ Przedstawienie danych liczbowych wynikających z działalności jednostek biorących udział w programie, ➤ Sporządzenie raportów z rocznych działań, ➤ Rejestracja przypadków przemocy w rodzinie.	➤ POIK ➤ Wszyscy realizatorzy
2 ·	Edukacja i szkolenia w zakresie	➤ Udział w kampaniach społecznych, ➤ Organizacja Konferencji	➤ Wszyscy realizatorzy

przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Naukowych, ➤ Organizacja interdyscyplinarnych szkoleń, ➤ Zwiększenie dostępności do terapii indywidualnych i grupowych, ➤ Kontynuacja dotychczasowej formy pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, informacyjnej itp., ➤ Publikacja materiałów informacyjnych na temat udzielanej pomocy przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziornie.	➤ POIK
3. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie	➤ Wypracowanie wspólnych metod podczas interwencji, ➤ Tworzenie i realizacje programów pomocy, ➤ Podnoszenie poziomu kwalifikacji pracowników poprzez doszkąlanie kadry pracowników, ➤ Realizacja warsztatów relaksacyjnych „Sztuka relaksacji – znajdź dla siebie	➤ Wszyscy realizatorzy ➤ POIK

		chwilę spokoju!", ➤ Podniesienie standardów miejsc hostelowych, ➤ Współpraca z Powiatowymi Ośrodkami Interwencji Kryzysowej z poza powiatu piaseczyńskiego w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.	
4	Pomoc i działania interwencyjne wobec sprawców przemocy	➤ Rozmowy, tworzenie i realizacja programów pomocy sprawcom przemocy, ➤ Dostosowanie działań do aktualnych potrzeb, ➤ Procedury „Niebieskiej Karty”, ➤ Informowanie o możliwościach pomocy psychologicznej, ➤ Określenie miejsca i warunków do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, ➤ Przygotowanie pracowników do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, ➤ Zatrudnienie kadry pracowniczej (dwóch	➤ Wszyscy realizatorzy ➤ Policja, Prokuratura, Sądy, MOPS ➤ POIK

		psychologów).	
5	Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	➤ Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację, ➤ Składanie sprawozdań z realizacji programu.	➤ Wszyscy realizatorzy

V.Kosztorys

Poniższy kosztorys uwzględnia realizację założonych działań na których oparty jest powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aby mógł być w pełni zrealizowany dla dobra społeczeństwa piaseczyńskiego.

1. Opracowanie i publikacja materiałów informacyjnych na temat instytucji udzielających pomoc ofiarom przemocy.
2. Udział w kampaniach i konferencjach poświęconych zagadnieniu przemocy w rodzinie.

2 000 zł

3. Realizacja warsztatów relaksacyjnych „Sztuka relaksacji – znajdź dla siebie chwilę spokoju!”

2 000 zł

4. Podniesienie standardów miejsc hostelowych w pierwszym roku realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6 000 zł

5. Podnoszenie poziomu kwalifikacji pracowników POIK poprzez doksztalcanie kadry pracowników.

5 000 zł

Łączny roczny koszt programu w pierwszym roku realizacji:

15 000 zł

Łączny roczny koszt programu w kolejnych latach realizacji:

9 000 zł

VI. Realizatorzy

W działalności związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie niewątpliwie pomaga istniejące już w powiecie piaseczyńskim zaplecze, które jest konsekwentnie od lat rozbudowywane. Istnieje natomiast konieczność zbudowania w powiecie piaseczyńskim trwałego i spójnego lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym celu opracowano Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Konstancinie – Jeziorne, co pozwoli na zintegrowanie działań i kompetencji wielu służb, zwiększenie profesjonalizmu kadry i w rezultacie zmniejszenie skali zjawiska przemocy w powiecie piaseczyńskim, którego głównymi realizatorami programu będą:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sąd Rejonowy,
- Wydział Edukacji Powiatu,

- Komenda Powiatowa Policji,
- Komisariaty Policji w poszczególnych gminach.

VII. Wnioski końcowe

Skala rozmiaru przemocy w rodzinie jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszące temu zjawisku tabu. Konieczne jest opracowanie metodologii badań, która będzie ukazywała skalę rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu piaseczyńskiego co leży w naszej gestii jako wykonawcy ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Mając świadomość, iż poprzez zmiany społeczne, w rodzinie uaktywniły się i pojawiają coraz większą tendencje doprowadzające do rozpadu rodziny. Zmiany społeczne spowodowały również kryzys wartości i zasad w funkcjonowaniu rodziny. Ewolucja norm i obyczajów wpłynęła na pojawienie się destrukcyjnych zachowań w rodzinie. Uzależnienie ekonomiczne od partnerów życiowych powoduje zaostrzenie relacji opartych na przymusie, utrwalając poczucia bezradności i braku jakichkolwiek perspektyw.

Kilkuletnie doświadczenia pracowników Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziornie z osobami pokrzywdzonymi wskutek przemocy w rodzinie wskazują na to, że dotychczasowy model pomagania sprawdza się, lecz obecny system wsparcia wymaga jednak modyfikacji i dostosowywania do zmian np. ustawodawczych. Osoby pokrzywdzone potrzebują indywidualnego, długotrwałego kontaktu. Istotne jest wsparcie w całym procesie wychodzenia z trudnej sytuacji życiowej, jak równie ważne jest podejmowanie pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie. Z wiedzy pochodzącej od osób doznających przemocy, wynika że sprawcy, wchodząc w kolejne związki nadal stosują przemoc wobec partnerek czy

partnerów życiowych. Dlatego edukacja i terapia osób stosujących przemoc, której celem jest doprowadzenie do zatrzymania przemocy i zmiany zachowań jest społecznie pożądana. Niezwykle istotne jest także objęcie profesjonalną pomocą świadków przemocy w rodzinie, którymi głównie są dzieci. Istnieje bowiem duże prawdopodobieństwo powielania przez nie negatywnych wzorców zachowań przemocowych.

Praca z osobami doświadczającymi przemocy, nawet dla profesjonalnej kadry jest bardzo trudna i wyczerpująca psychicznie. Wymaga uwzględnienia stopnia „zniewolenia” ofiary oraz dostosowania tempa pracy do jej gotowości do zmiany. Osoby pracujące z tak trudnymi problemami powinny być objęte systematycznym szkoleniem. Ważnym elementem w procesie pomagania osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej, jest także współpraca z innymi służbami i instytucjami - sojusznikami osób pokrzywdzonych.

Bardzo ważną rolę jest współpraca ze służbami dla zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocy w rodzinie dla przedstawicieli różnych służb: policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, sędziów, prokuratorów, pedagogów szkolnych, psychologów, lekarzy, pracowników służby zdrowia itp. Budowanie lokalnych koalicji dla poprzez wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami różnych służb. Diagnozowanie i monitorowanie przemocy domowej w środowisku lokalnym dla skutecznego przeciwdziałania temu zjawisku.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie piaseczyńskim został opracowany przez mgr Beate Szykaruk we współpracy z dyrektorem Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Konstancinie-Jeziornie Anetą Czernek oraz mgr inż. Grażyną Turel-Włoczewska

VIII. Bibliografia

1. T. Sołtysiak, A. Nowakowska, *Młode Pokolenie Ofiary czy Sprawcy Przemocy?*, Bydgoszcz 2010,
2. L. Tomaszewska i Zespół CPK, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie. Niezbędnik Psychologa*, Warszawa 2007,
3. J. Różyńska, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie. Niezbędnik Pracownika Socjalnego*, Warszawa 2007,

4. J.M. Wolańska, *Agresywność młodzieży, problem indywidualne i społeczny*. Wydawnictwo UMCS 2000,
5. G. Rutkowska, *Zaburzenia psychiczne jako przyczyna agresji*. Niebieska Linia Nr 3/99,
6. P. R. Salber i E. Taliaferro, *O przemocy domowej*, Poradnik dla lekarzy pierwszego kontaktu, Warszawa 1998,
7. I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*. WSiP Warszawa 1994,
8. M. Braun-Gałkowska, *Psychologia domowa: małżeństwo, dzieci, rodzina*. Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne. Olsztyn 1985,
9. L. Sinigina, *Agresja czy miłość. Prezentacja poglądów Ericha Fromma*. Warszawa 1981,
10. J.M. Stanik, H. Przybyła, *Opinia biegłego psychologa w sprawach karnych nieletnich*. Katowice 1981,
11. M. Kosewski, *Agresywni przestępcy*. Warszawa 1977.

Wykaz załączników

1. Program warsztatów relaksacyjnych „*Sztuka relaksacji – znajdź dla siebie chwilę spokoju!*” – Katarzyna Pęczak